

Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama

Sadržaj

Glava I. OPĆE ODREDBE

Glava II. TEMELJNA NAČELA

Glava III. PRAVA OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA

Glava IV. POSEBNI MEDICINSKI POSTUPCI I BIOMEDICINSKA ISTRAŽIVANJA

Glava V. ZAŠTITA TAJNOSTI PODATAKA I MEDICINSKA DOKUMENTACIJA

Glava VI. ZADRŽAVANJE I SMJEŠTAJ OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA U PSIHIJATRIJSKU USTANOVU

1. Dobrovoljni smještaj

2. Smještaj bez pristanka

3. Prisilno zadržavanje i prisilni smještaj

4. Produženje prisilnog smještaja

5. Pravni lijekovi

6. Otpust iz psihijatrijske ustanove

7. Prijevremeni otpust i privremeni izlazak

Glava VII. PRISILNI SMJEŠTAJ I LIJEČENJE NA SLOBODI NEUBROJIVE OSOBE

1. Određivanje i provođenje prisilnog smještaja ili liječenja na slobodi

2. Trajanje prisilnog smještaja ili liječenja na slobodi

3. Privremeni izlazak iz psihijatrijske ustanove

4. Produženje prisilnog smještaja ili psihijatrijskog liječenja na slobodi, otpust iz psihijatrijske ustanove ili prestanak psihijatrijskog liječenja na slobodi i zamjena prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi

Glava VIII. MJERE PRISILE PREMA OSOBI S TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA

Glava IX. OBVEZUJUĆA IZJAVA

Glava X. POVJERENSTVO ZA ZAŠTITU OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA

Glava XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Glava XII. RIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Glava I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju temeljna načela, zaštita prava te uvjeti za primjenu mjera i postupanje prema osobama s duševnim smetnjama.

Članak 2.

Zaštita osoba s duševnim smetnjama ostvaruje se:

1. poštovanjem i zaštitom njihovih prava te unapređivanjem njihova zdravlja
2. primjenom odgovarajućega medicinskog postupka prema njima
3. njihovim uključivanjem u redovite obrazovne programe ili u posebne programe namijenjene osobama s duševnim smetnjama
4. njihovim uključivanjem u obiteljsku, radnu i društvenu sredinu
5. poticanjem rada udruga kojima je cilj ostvarivanje prava i interesa tih osoba
6. izobrazbom osoba koje se bave zaštitom prava i unapređivanjem zdravlja osoba s duševnim smetnjama.

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *Dijete* je osoba koja nije navršila osamnaest godina života i koja nije stekla poslovnu sposobnost.
2. *Dobrovoljni smještaj* je smještaj osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu uz njezin pisani pristanak.
3. *Duševna smetnja* je poremećaj prema važećim međunarodno priznatim klasifikacijama mentalnih poremećaja.
4. *Medicinski postupak* je prijem, zadržavanje i smještaj u psihijatrijsku ustanovu te dijagnostički postupak i liječenje osobe s duševnim smetnjama.
5. *Nadležan sud* je županijski sud na čijem se području nalazi sjedište odgovarajuće psihijatrijske ustanove u kojoj je osoba s duševnim smetnjama zadržana ili smještena.
6. *Neubrojiva osoba* je osoba za koju je u kaznenom postupku utvrđeno da je u stanju neubrojivosti počinila protupravno djelo.
7. *Odgovarajuća psihijatrijska ustanova* je psihijatrijska ustanova koja ima uvjete za primjenu medicinskog postupka i koja se nalazi ili je najbliža prebivalištu, a ako ga nema, boravištu ili mjestu gdje je zatečena osoba s duševnim smetnjama.
8. *Odjelni liječnik* je psihijatar koji neposredno liječi osobu s duševnim smetnjama u psihijatrijskoj ustanovi.
9. *Osoba od povjerenja* je osoba ovlaštena za davanje ili uskratu pristanka na određene medicinske postupke umjesto osobe koja ju je na to ovlastila obvezujućom izjavom.
10. *Prijem* u psihijatrijsku ustanovu je postupak od dolaska ili dovođenja osobe u tu ustanovu radi pregleda ili liječenja do donošenja odluke o njezinu otpuštanju iz psihijatrijske ustanove ili dobrovoljnom smještaju, smještaju bez pristanka ili prisilnom zadržavanju u psihijatrijskoj ustanovi.
11. *Prisilni smještaj* je smještaj osobe s težim duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu na temelju odluke suda.

12. *Prisilno zadržavanje* je zadržavanje osobe s težim duševnim smetnjama u psihijatrijskoj ustanovi od trenutka donošenja odluke psihijatra o prisilnom zadržavanju te osobe do odluke suda o njezinu otpustu ili prisilnom smještaju.

13. *Pristanak* je slobodno dana suglasnost osobe s duševnim smetnjama za primjenu određenoga medicinskog postupka, koja se zasniva na odgovarajućem poznavanju svrhe, prirode, posljedica, koristi i rizika toga medicinskog postupka i drugih mogućnosti liječenja. Osoba s duševnim smetnjama sposobna je za davanje pristanka ako može razumjeti informaciju koja je važna za davanje pristanka, upamtiti tu informaciju i koristiti ju u postupku davanja pristanka.

14. *Psihijatar* je doktor medicine specijalist iz područja psihijatrije ili neuropsihijatrije.

15. *Psihijatrijska ustanova* je zdravstvena ustanova ili njezina jedinica za obavljanje specijalističko-konzilijarnog i bolničkog liječenja iz područja psihijatrije ustrojena prema posebnom zakonu.

16. *Smještaj bez pristanka* je smještaj u psihijatrijsku ustanovu osobe s težim duševnim smetnjama koja nije sposobna dati pristanak, pa pisani pristanak umjesto nje daje osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik.

17. *Teža duševna smetnja* je duševna smetnja iz točke 3. ovoga članka koja po svojoj naravi ili intenzitetu ograničava ili otežava psihičke funkcije osobe u mjeri da joj je neophodna psihijatrijska pomoć.

18. *Voditelj odjela* je osoba koja rukovodi odjelom psihijatrijske ustanove kao i osoba koja ga zamjenjuje.

19. *Zakonski zastupnik za dijete* je roditelj ili skrbnik, a za punoljetnu osobu koja je lišena poslovne sposobnosti skrbnik.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Članak 4.

Odredbe ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju se i na osobe s duševnim smetnjama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora.

Članak 5.

(1) Sredstva za troškove prisilnog smještaja u psihijatrijskoj ustanovi neubrojivih osoba osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provode ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, ministarstvo nadležno za poslove socijalne politike i mladih i ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, svaki u okviru svog djelokruga.

Glava II. TEMELJNA NAČELA

Članak 6.

(1) Osoba s duševnim smetnjama ima pravo na zaštitu i unapređivanje svoga zdravlja.

(2) Osoba s duševnim smetnjama smještena u psihijatrijsku ustanovu ima pravo na jednake uvjete i standarde liječenja kao i osobe smještene u druge zdravstvene ustanove.

(3) Slobode i prava osobe s duševnim smetnjama mogu se ograničiti pod uvjetima i u postupku propisanim zakonom i u mjeri u kojoj je to nužno radi njezine zaštite ili zaštite drugih osoba.

Članak 7.

(1) Dostojanstvo osobe s duševnim smetnjama mora se štiti i poštovati u svim okolnostima.

(2) Osoba s duševnim smetnjama ima pravo na zaštitu od svih oblika iskorištavanja, zlostavljanja te nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja.

(3) Radna terapija osobe s duševnim smetnjama mora biti dobrovoljna i određena programom liječenja i ne smije obuhvaćati radne zadatke zdravstvenog osoblja.

Članak 8.

(1) Psihijatrijska dijagnoza mora se temeljiti na važećim međunarodno priznatim klasifikacijama mentalnih poremećaja.

(2) Neprilagođenost društvenim normama ne smije sama po sebi biti razlogom za postavljanje psihijatrijske dijagnoze.

(3) Psihijatrijska dijagnoza ne smije se temeljiti samo na saznanjima iz prijašnjega medicinskog postupka.

Članak 9.

(1) Medicinski postupak mora se primjenjivati u najboljem interesu osobe s duševnim smetnjama i na način koji u najmanjoj mjeri ograničava njezina prava.

(2) Dobrovoljnom prihvaćanju suradnje u medicinskom postupku kao i uvažavanju želja i potreba osobe s duševnim smetnjama mora se dati prednost pred prisilnim mjerama.

Članak 10.

(1) U primjeni medicinskog postupka prema djeci s duševnim smetnjama uvažit će se njihovo mišljenje sukladno dobi i zrelosti.

(2) Kada je dijete s duševnim smetnjama potrebno liječiti u psihijatrijskoj ustanovi smjestit će se i liječiti odvojeno od punoljetnih osoba.

(3) Ministar nadležan za poslove zdravlja pravilnikom će odrediti listu psihijatrijskih ustanova koje ispunjavaju uvjete za smještaj i liječenje djece odvojeno od punoljetnih osoba.

Članak 11.

O zdravstvenom stanju osobe s duševnim smetnjama i medicinskim postupcima koji se prema njoj primjenjuju mora se redovito voditi potpuna i precizna medicinska dokumentacija.

Članak 12.

(1) Osobu s duševnim smetnjama može se podvrgnuti medicinskom postupku samo uz njezin pisani pristanak koji može opozvati u bilo kojem trenutku.

(2) Prije davanja pristanka mora se utvrditi sposobnost osobe s duševnim smetnjama za davanje pristanka.

(3) Lišenje poslovne sposobnosti ne znači nesposobnost za davanje pristanka pa se, prije primjene medicinskog postupka, sposobnost za davanje pristanka mora utvrđivati i kod osobe lišene poslovne sposobnosti.

(4) Utvrđivanje sposobnosti za davanje pristanka i traženje pristanka nije obvezno u osobito hitnim slučajevima ozbiljne i izravne ugroženosti života ili zdravlja osobe s duševnim smetnjama. Medicinski postupak bez pristanka može se primjenjivati samo dok traje ta ugroženost.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka osobu s duševnim smetnjama može se bez njezina pristanka podvrgnuti medicinskom postupku samo pod uvjetima i po postupku propisanom ovim Zakonom.

Članak 13.

(1) Svako prisilno zadržavanje u psihijatrijskoj ustanovi podliježe sudskom nadzoru prema postupku propisanom ovim Zakonom.

(2) Postupci po odredbama ovoga Zakona su hitni.

Glava III. PRAVA OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA

Članak 14.

(1) Osoba s duševnim smetnjama ima pravo:

1. biti upoznata u vrijeme prijema, a kasnije na svoj zahtjev, sa svojim pravima te poučena o tome kako ih može ostvariti
2. biti upoznata s razlozima i ciljevima svog smještaja u psihijatrijsku ustanovu te sa svrhom, prirodom, posljedicama, koristima i rizicima provedbe predloženoga medicinskog postupka
3. biti smještena i liječena u najbližoj odgovarajućoj psihijatrijskoj ustanovi
4. biti upoznata s podacima o svom zdravstvenom stanju i dobiti na uvid svoju medicinsku dokumentaciju
5. sudjelovati u planiranju i provođenju svojeg liječenja, rehabilitacije i resocijalizacije
6. obrazovati se i radno osposobiti prema općem ili posebnom programu
7. na odgovarajuću novčanu naknadu za rad na radno-terapijskim poslovima od kojih ustanova u kojoj se nalazi ostvaruje prihod
8. podnositi pritužbe izravno čelniku ustanove ili odjela i na njih dobiti usmene odgovore odmah, a pisane na njezin pisani zahtjev najkasnije u roku od osam dana
9. podnositi prijave, prijedloge, pritužbe, prigovore, žalbe i druge pravne lijekove nadležnim pravosudnim i drugim državnim tijelima
10. po svom izboru i o svom trošku nasamo se savjetovati s liječnikom ili odvjetnikom
11. družiti se s drugim osobama u ustanovi i primati posjete
12. o svom trošku slati i primati, bez nadzora i ograničenja, poštu, pakete i tiskovine, telefonirati, te koristiti elektroničku tehnologiju i komunikaciju
13. pratiti radijske i televizijske programe
14. posjedovati predmete za osobnu uporabu
15. sudjelovati po svom izboru u vjerskim i kulturnim aktivnostima u okviru mogućnosti ustanove
16. predlagati premještaj u drugu psihijatrijsku ustanovu
17. na osiguranu podršku za život u zajednici
18. glasovati u skladu s posebnim zakonom
19. ostvarivati i sva druga prava prema ovom Zakonu i posebnim propisima.

(2) Bilješka o upoznavanju osobe s duševnim smetnjama o njezinim pravima iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka mora se unijeti u medicinsku dokumentaciju.

(3) Prava iz stavka 1. točaka 1., 2., 4., 5., 8. i 16. ovoga članka može ostvarivati i osoba od povjerenja, a prava iz stavka 1. točaka 1., 2., 4., 5., 8., 9. i 16. ovoga članka i zakonski zastupnik.

(4) Prava iz stavka 1. točaka 11., 12. i 14. ovoga članka mogu se ograničiti ako postoji opravdana sumnja da osoba s duševnim smetnjama nastoji pribaviti alkohol, drogu ili oružje, dogovara se o bijegu ili počinjenju težeg kaznenog djela ili bi korištenje tih prava moglo teško narušiti zdravlje ili sigurnost osobe.

Članak 15.

U sudskim postupcima propisanim ovim Zakonom osoba s duševnim smetnjama mora imati odvjetnika. Ako ga ona, osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik sam ne izabere, sud će po službenoj dužnosti postaviti odvjetnika vodeći računa o njegovoj stručnosti iz područja forenzičke psihijatrije.

Glava IV. POSEBNI MEDICINSKI POSTUPCI I BIOMEDICINSKA ISTRAŽIVANJA

Članak 16.

Primjena psihokirurgije prema osobi s duševnim smetnjama nije dopuštena.

Članak 17.

Primjena kastracije prema osobi s duševnim smetnjama radi sterilizacije nije dopuštena.

Članak 18.

Elektrokonvulzivno liječenje može se primijeniti prema osobi s duševnim smetnjama ako:

1. je osoba s duševnim smetnjama dala pisani pristanak
2. su prethodno iscrpljeni svi ostali postupci liječenja
3. se opravdano očekuje da će primjena elektrokonvulzivnog liječenja biti od stvarne i izravne koristi za zdravlje te osobe i bez štetnih popratnih posljedica, o čemu mišljenje daje odjelni liječnik
4. je etičko povjerenstvo psihijatrijske ustanove odnosno etičko povjerenstvo zdravstvene ustanove u čijem se sastavu nalazi psihijatrijska jedinica (u daljnjem tekstu: etičko povjerenstvo) dalo pozitivno mišljenje o etičkoj prihvatljivosti primjene elektrokonvulzivnog liječenja.

Članak 19.

(1) Biomedicinsko istraživanje može se primijeniti prema osobi s duševnim smetnjama ako:

1. je Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) odobrilo projekt biomedicinskog istraživanja nakon preispitivanja znanstvenog značaja, važnosti cilja i etičnosti istraživanja
2. je etičko povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje o etičkoj prihvatljivosti uključivanja osobe s duševnim smetnjama u istraživanje
3. je osoba s duševnim smetnjama na precizan i razumljiv način, usmeno i pisano upoznata o važnosti istraživanja, te njegovoj svrsi, prirodi, posljedicama, koristima i rizicima
4. je osoba s duševnim smetnjama dala pisani pristanak koji može opozvati u svakom trenutku i ako je sposobnost za davanje pristanka na biomedicinska istraživanja utvrdio još jedan psihijatar izvan zaposlenika psihijatrijske ustanove koja ih provodi, a kojeg je odredilo Povjerenstvo
5. se opravdano očekuje da će rezultati istraživanja biti korisni za zdravlje te osobe i bez štetnih popratnih posljedica, o čemu mišljenje daje odjelni liječnik.

(2) Odluku o uključivanju osobe s duševnim smetnjama u biomedicinsko istraživanje donosi čelnik psihijatrijske ustanove nakon što pribavi sva pismena iz stavka 1. točaka 1. do 5. ovoga članka.

(3) Psihijatrijska ustanova obvezna je izvijestiti Povjerenstvo o provedbi biomedicinskog istraživanja.

Članak 20.

(1) Bilješka o primjeni posebnih medicinskih postupaka i bilješka o primjeni biomedicinskih istraživanja kao i sva pismena propisana člancima 18. i 19. ovoga Zakona moraju se unijeti u medicinsku dokumentaciju.

(2) Pristanak na posebni medicinski postupak i biomedicinsko istraživanje umjesto osobe s duševnim smetnjama ne mogu dati zakonski zastupnik niti osoba od povjerenja.

(3) Član etičkog povjerenstva mora se izuzeti od odlučivanja uvijek ako je odjelni liječnik osobe s duševnim smetnjama koja je uključena u posebni medicinski postupak ili biomedicinsko istraživanje.

Glava V. ZAŠTITA TAJNOSTI PODATAKA I MEDICINSKA DOKUMENTACIJA

Članak 21.

(1) Svatko tko na temelju ovoga Zakona postupa prema osobi s duševnim smetnjama dužan je čuvati kao tajnu sve što sazna o njoj tijekom postupanja.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može otkriti ono što je saznala samo uz pisani pristanak osobe s duševnim smetnjama.

(3) Pristanak osobe s duševnim smetnjama nije potreban ako je saznanje iz stavka 1. ovoga članka potrebno otkriti u javnom interesu ili interesu druge osobe koji preteže nad interesom čuvanja tajne. Javnim interesom ili interesom koji preteže nad interesom čuvanja tajne smatra se:

1. otkrivanje saznanja da osoba s duševnim smetnjama priprema počinjenje težeg kaznenog djela
2. zaštita javnog zdravlja i sigurnosti na temelju posebnog zakona
3. sprječavanje izlaganja druge osobe ozbiljnoj i izravnoj opasnosti za njezin život ili zdravlje.

Članak 22.

(1) Podaci o medicinskim postupcima koji se koriste u javnim izlaganjima ili publikacijama ne smiju omogućiti identifikaciju osobe s duševnim smetnjama.

(2) Psihijatri i drugo zdravstveno osoblje ne smiju javno komentirati zdravstveno stanje osobe s duševnim smetnjama.

Članak 23.

(1) Svaki medicinski postupak koji se provodi na temelju ovoga Zakona mora se unijeti u medicinsku dokumentaciju s naznakom je li bio poduzet s pisanim pristankom ili bez njega.

(2) Podaci iz medicinske dokumentacije osobe s duševnim smetnjama dostupni su isključivo sudu i državnom odvjetništvu za potrebe sudskog postupka.

(3) Izjave osobe s duševnim smetnjama sadržane u medicinskoj dokumentaciji koje se odnose na počinjenje nekog kaznenog djela ne mogu se koristiti kao dokaz u sudskom postupku.

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka podaci iz medicinske dokumentacije koji su potrebni za ostvarivanje prava osobe s duševnim smetnjama mogu se dati u službene svrhe na zahtjev nadležnih tijela uz pisani pristanak te osobe, a ako ga ona nije sposobna dati, uz pisani pristanak osobe od povjerenja ili zakonskog zastupnika.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka otkrit će se samo oni podaci koji su potrebni za ostvarivanje prava radi kojeg je dopušteno njihovo otkrivanje.

Članak 24.

Voditelj odjela odbit će zahtjev za razgovor službenih osoba s osobom s duševnim smetnjama smještenoj u psihijatrijskoj ustanovi ako ona nije sposobna razumjeti sadržaj i posljedice takvoga razgovora.

Glava VI. ZADRŽAVANJE I SMJEŠTAJ OSOBE S DUŠEVNIM SMETNJAMA U PSIHIJATRIJSKU USTANOVU

1. Dobrovoljni smještaj

Članak 25.

(1) Osobu s duševnim smetnjama može se uz njezin pisani pristanak smjestiti u psihijatrijsku ustanovu samo ako se njezino liječenje ne može provesti izvan takve ustanove.

(2) Pristanak za dobrovoljni smještaj osoba može opozvati u bilo kojem trenutku. Osobi koja opozove pristanak moraju se objasniti posljedice prestanka primjenjivanja određenog medicinskog postupka.

2. Smještaj bez pristanka

Članak 26.

(1) Psihijatrijska ustanova obvezna je o smještaju bez pristanka, bez odgode, a najkasnije u roku od 48 sati od dobivanja pisanog pristanka osobe od povjerenja ili zakonskog zastupnika, obavijestiti pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

(2) Pravobranitelj za osobe s invaliditetom provjerit će opravdanost smještaja bez pristanka ako je pisani pristanak dao zakonski zastupnik i o tome sastaviti pisanu bilješku koja se unosi u medicinsku dokumentaciju osobe s duševnim smetnjama.

(3) Ako pravobranitelj za osobe s invaliditetom posumnja u opravdanost smještaja bez pristanka bez odgode će o tome obavijestiti nadležan sud koji će na odgovarajući način primijeniti odredbe ovoga Zakona o postupku prisilnog smještaja.

(4) Ako se osoba smještena bez pristanka u bilo kojem trenutku usprotivi pristanku zakonskog zastupnika, psihijatrijska ustanova obvezna je bez odgode, a najkasnije u roku od 12 sati od protivljenja, neposredno ili telekomunikacijskim sredstvima dostaviti nadležnom sudu obavijest o prisilnom zadržavanju zajedno s medicinskom dokumentacijom. Bilješka o protivljenju s naznakom trenutka protivljenja mora se unijeti u medicinsku dokumentaciju.

3. Prisilno zadržavanje i prisilni smještaj

Članak 27.

Osoba s težim duševnim smetnjama koja zbog tih smetnji ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život, zdravlje ili sigurnost, smjestit će se u psihijatrijsku ustanovu po postupku za prisilno zadržavanje i prisilni smještaj propisanim ovim Zakonom.

Članak 28.

3.1. Prisilno zadržavanje

(1) Osoba iz članka 27. ovoga Zakona primit će se u odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu na temelju uputnice doktora medicine koji je tu osobu osobno pregledao i napisao propisanu ispravu o tom pregledu. U ispravi moraju biti obrazloženi razlozi zbog kojih doktor medicine predlaže prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu.

(2) Ministar nadležan za poslove zdravlja pravilnikom će propisati sadržaj isprave o pregledu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Osoba će se primiti u psihijatrijsku ustanovu i bez uputnice doktora medicine u osobito hitnim slučajevima ozbiljnog i izravnog ugrožavanja vlastitog ili tuđeg života, zdravlja ili sigurnosti.

(4) Kad policija po pozivu ili po službenoj dužnosti u slučajevima iz stavka 3. ovoga članka dovodi osobu u psihijatrijsku ustanovu obvezna je postupati s posebnom pažnjom, štititi dostojanstvo osobe s duševnim smetnjama te se držati uputa liječnika. Naputak o postupanju policije u dovođenju osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu u suradnji će donijeti ministar nadležan za poslove zdravlja i ministar nadležan za unutarnje poslove.

[6. Pravilnik o sadržaju isprave o pregledu osobe za koju se predlaže prisilni smještaj](#)

[11. Naputak o postupanju policije u dovođenju osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu](#)

Članak 29.

(1) Psihijatar koji primi osobu na temelju članka 28. ovoga Zakona obvezan je bez odgode, a najkasnije u roku od 48 sati od prijema, utvrditi postoje li razlozi za prisilno zadržavanje iz članka 27. ovoga Zakona.

(2) Psihijatar je obvezan osobu iz stavka 1. ovoga članka upoznati s njezinim pravima propisanim ovim Zakonom, uključujući i pravo na izbor odvjetnika.

(3) Psihijatrijska ustanova obvezna je bez odgode o prijemu osobe iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti osobu od povjerenja, zakonskog zastupnika ili osobu koja s njom živi u zajedničkom kućanstvu i službenu bilješku o tome unijeti u medicinsku dokumentaciju.

Članak 30.

Ako psihijatar utvrdi da ne postoje razlozi za prisilno zadržavanje iz članka 27. ovoga Zakona, primljena osoba otpustit će se iz psihijatrijske ustanove, a odluka o otpustu s obrazloženjem unijet će se u medicinsku dokumentaciju.

Članak 31.

(1) Ako psihijatar utvrdi da postoje razlozi za prisilno zadržavanje iz članka 27. ovoga Zakona, primljena osoba zadržat će se u psihijatrijskoj ustanovi, a odluka o prisilnom zadržavanju s obrazloženjem unijet će se u medicinsku dokumentaciju.

(2) Psihijatar će odluku o prisilnom zadržavanju priopćiti prisilno zadržanoj osobi na primjeren način te je upoznati s razlozima i ciljevima prisilnoga zadržavanja.

Članak 32.

(1) Psihijatrijska ustanova u kojoj je osoba prisilno zadržana obvezna je bez odgode, a najkasnije u roku od 12 sati od donošenja odluke o prisilnom zadržavanju, neposredno ili telekomunikacijskim sredstvima, dostaviti nadležnom županijskom sudu obavijest o prisilnom zadržavanju zajedno s medicinskom dokumentacijom.

(2) Ministar nadležan za poslove zdravlja pravilnikom će propisati sadržaj obavijesti o prisilnom zadržavanju iz stavka 1. ovoga članka.

[7. Pravilnik o sadržaju obavijesti o prisilnom zadržavanju u psihijatrijskoj ustanovi](#)

Članak 33.

(1) Postupak propisan člancima 31. i 32. ovoga Zakona primjenjuje se i na osobu dobrovoljno smještenu u psihijatrijsku ustanovu kada opozove svoj pristanak i na osobu smještenu bez pristanka koja se protivi pristanku zakonskoga zastupnika, a nastupili su uvjeti iz članka 27. ovoga Zakona.

(2) Rok od 12 sati iz članka 32. stavka 1. ovoga Zakona počinje teći od opoziva pristanka dobrovoljno smještene osobe odnosno od protivljenja osobe smještene bez pristanka.

Članak 34.

3.2. Prisilni smještaj

- (1) U postupku prisilnog smještaja u psihijatrijsku ustanovu odlučuje sudac pojedinac nadležnog suda.
- (2) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske postavlja suce ovlaštene za vođenje postupka prisilnog smještaja u psihijatrijsku ustanovu iz redova sudaca nadležnog suda iz stavka 1. ovoga članka, na vrijeme od pet godina, vodeći računa o njihovoj stručnosti iz područja forenzičke psihijatrije. Nakon isteka pet godina isti sudac može biti ponovno postavljen.
- (3) Postupak po kojem sud odlučuje o prisilnom smještaju je izvanparnični postupak.
- (4) U postupku prisilnoga smještaja javnost je isključena.
- (5) Isključenje javnosti ne odnosi se na osobu o čijem se prisilnom smještaju odlučuje, osobu od povjerenja, zakonskog zastupnika, odvjetnika, službenu osobu centra za socijalnu skrb te voditelja odjela psihijatrijske ustanove.
- (6) U postupku prisilnog smještaja sud je ovlašten utvrđivati i činjenice koje stranka i drugi sudionici nisu iznijeli, može odlučiti da se dokazuju i činjenice koje nisu sporne, te je ovlašten izvoditi i dokaze koje stranka ili drugi sudionici u postupku nisu predložili, ako su te činjenice i dokazi od važnosti za donošenje sudske odluke.
- (7) Osobi o čijem se prisilnom smještaju odlučuje, a koja nema poslovnu sposobnost ili je djelomično lišena poslovne sposobnosti, sud će dopustiti da radi ostvarivanja svojih prava i interesa poduzima pojedine radnje u postupku, sukladno njezinoj sposobnosti shvaćanja značenja poduzetih radnji i njihovih pravnih posljedica.
- (8) U postupku prisilnog smještaja, ako pojedina pitanja nije moguće riješiti prema pravilima izvanparničnog postupka, odgovarajuće se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 35.

- (1) Ako nadležni sud primi obavijest o prisilnom zadržavanju ili na koji drugi način sazna za prisilno zadržavanje, odmah će donijeti rješenje o pokretanju postupka po službenoj dužnosti i prisilno zadržanoj osobi postaviti odvjetnika ako ga ta osoba, osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik nije već ranije izabrao.
- (2) Prisilno zadržana osoba, osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik ovlašteni su umjesto odvjetnika kojeg je postavio sud izabrati drugog odvjetnika.

Članak 36.

- (1) Sudac je dužan bez odgode, a najkasnije u roku od 72 sata od trenutka primitka obavijesti o prisilnom zadržavanju na nadležnom sudu, prisilno zadržanu osobu posjetiti u psihijatrijskoj ustanovi, obavijestiti ju o razlogu i svrsi sudskog postupka te ju saslušati. Sudac će izvršiti uvid u medicinsku dokumentaciju te saslušati i voditelja odjela. Voditelj odjela obvezan je osigurati da prisilno zadržana osoba, ako je to moguće s obzirom na njezino zdravstveno stanje, ne bude pod liječničkim tretmanom koji bi onemogućio sudsko saslušanje.
- (2) Odvjetnik prisilno zadržane osobe obvezan je prisustvovati posjetu i saslušanju prisilno zadržane osobe i voditelja odjela. Saslušanju navedenih osoba može prisustvovati psihijatar s liste stalnih sudskih vještaka (u daljnjem tekstu: vještak psihijatar) koji nije zaposlen u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj se nalazi prisilno zadržana osoba, ako to sudac smatra potrebnim. U tom slučaju sudac će saslušati i vještaka psihijatra o potrebi nastavka prisilnog zadržavanja ili otpusta zadržane osobe iz psihijatrijske ustanove.
- (3) Ako sudac nakon saslušanja zaključi da ne postoje pretpostavke za prisilni smještaj iz članka 27. ovoga Zakona, bez odgode će donijeti rješenje kojim će se odrediti otpust prisilno zadržane osobe iz psihijatrijske ustanove.

(4) Ako sudac nakon saslušanja zaključi da postoje pretpostavke za prisilni smještaj iz članka 27. ovoga Zakona, bez odgode će donijeti rješenje o nastavku prisilnog zadržavanja, zakazati ročište za usmenu raspravu te izvršiti druge pripreme za njezino održavanje.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka žalbu može podnijeti psihijatrijska ustanova u roku od tri dana od dana primitka rješenja o otpustu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(6) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena posebna žalba.

(7) Prisilno zadržavanje osobe, bez sudskog rješenja kojim se određuje prisilni smještaj, može trajati najdulje osam dana od trenutka donošenja odluke o prisilnom zadržavanju u psihijatrijskoj ustanovi.

Članak 37.

(1) Na usmenu raspravu pozivaju se prisilno zadržana osoba, zakonski zastupnik, odvjetnik, voditelj odjela te po potrebi osoba od povjerenja i centar za socijalnu skrb. Ročište se može zakazati telefonom, brzojavom, elektroničkim putem ili na drugi odgovarajući način o čemu će se sastaviti službena bilješka, ako o tome nema drugog pisanog dokaza. Rasprava se ne može održati bez sudjelovanja odvjetnika i voditelja odjela.

(2) Za usmenu raspravu sud može, a na obrazloženi zahtjev prisilno zadržane osobe ili njezina odvjetnika mora, pribaviti pisani nalaz i mišljenje jednog od vještaka psihijatra koji nije zaposlen u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj se nalazi prisilno zadržana osoba o tome postoje li kod te osobe teže duševne smetnje zbog kojih ona ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život, zdravlje ili sigurnost. Kad odlučuje o prisilnom smještaju djeteta nalaz i mišljenje pribavlja se od psihijatra specijaliziranog za liječenje djece.

(3) Iznimno, ako zbog nemogućnosti održavanja roka iz članka 36. stavka 7. ovoga Zakona ili druge objektivne okolnosti nije moguće postupiti na način određen stavkom 2. ovoga članka, pisani nalaz i mišljenje može dati vještak psihijatar koji je zaposlen u ustanovi u kojoj se nalazi prisilno zadržana osoba, a koji nije odlučivao o njezinu prisilnom zadržavanju.

(4) Vještak psihijatar podnosi sudu pisani nalaz i mišljenje nakon što osobno pregleda prisilno zadržanu osobu.

(5) Vještak psihijatar obvezan je svoj pisani nalaz i mišljenje podnijeti sudu najmanje 24 sata prije održavanja usmene rasprave.

(6) Prije donošenja odluke o prisilnom smještaju ili o otpustu, sud može zatražiti pisane obavijesti i od centra za socijalnu skrb te od drugih osoba koje mogu dati potrebne podatke ili ih može saslušati na raspravi.

(7) Sud će prisilno zadržanoj osobi, osobi od povjerenja, zakonskom zastupniku i odvjetniku te voditelju odjela dopustiti da se izjasne o svim činjenicama važnim za donošenje odluke o prisilnom smještaju i da postavljaju pitanja vještaku psihijatru i drugim osobama koje će se saslušati na raspravi.

(8) Voditelj odjela obvezan je osigurati da prisilno zadržana osoba ako je to moguće s obzirom na njezino zdravstveno stanje, ne bude pod liječničkim tretmanom koji bi onemogućio njezino sudjelovanje na usmenoj raspravi. Iznimno, usmena rasprava može se održati bez prisilno zadržane osobe, ako njezino zdravstveno stanje onemogućuje sudjelovanje na usmenoj raspravi.

(9) Sud može dopustiti da raspravi prisustvuju pojedine osobe koje se bave liječenjem ili zaštitom osoba s duševnim smetnjama, znanstveni radnici i osobe za čije je obrazovanje to potrebno. Na zahtjev prisilno zadržane osobe sud može dopustiti da raspravi prisustvuju najviše dvije osobe koje odredi prisilno zadržana osoba.

(10) Osobe koje su prisutne na raspravi sud će upozoriti da su dužne kao tajnu čuvati sve što su na raspravi saznale te će ih upozoriti na posljedice otkrivanja tajne.

(11) Rasprava se održava u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je osoba prisilno zadržana. Iznimno, iz posebno opravdanih razloga rasprava se može održati na sudu, ako se s time suglasi voditelj odjela.

Članak 38.

(1) Na izuzeće sudaca i zapisničara te izuzeće vještaka psihijatra primjenjuju se odredbe o izuzeću propisane zakonom kojim se uređuje parnični postupak.

(2) Na izuzeće djelatnika centra za socijalnu skrb primjenjuju se odredbe o izuzeću propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

Članak 39.

(1) Odmah po zaključenju usmene rasprave sud donosi rješenje o prisilnom smještaju u psihijatrijsku ustanovu ili otpustu iz psihijatrijske ustanove. Sud odmah objavljuje navedeno rješenje uz kratko obrazloženje i uz objašnjenje prisilno zadržanoj osobi.

(2) Rješenje o otpustu ili prisilnom smještaju sud je dužan izraditi i otpremiti bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od primitka obavijesti i dokumentacije o prisilnom zadržavanju.

(3) U rješenju o prisilnom smještaju sud određuje prisilni smještaj u trajanju do 30 dana, računajući od dana kada je psihijatar donio odluku o prisilnom zadržavanju osobe s duševnim smetnjama.

4. Produženje prisilnog smještaja

Članak 40.

(1) Ako psihijatrijska ustanova utvrdi da prisilno smještena osoba treba ostati prisilno smještena i nakon isteka trajanja prisilnog smještaja određenog u rješenju suda, obvezna je najkasnije u roku od sedam dana prije isteka tog vremena predložiti sudu donošenje rješenja o produženju prisilnog smještaja.

(2) Rješenje o produženju prisilnog smještaja sud donosi po istom postupku po kojem je donio i prvo rješenje o prisilnom smještaju.

(3) Sud je obvezan rješenje o produženju prisilnog smještaja donijeti najkasnije do isteka roka prethodno određenog prisilnog smještaja.

(4) Rješenjem iz stavka 2. ovoga članka sud može produžiti prisilni smještaj osobe u psihijatrijskoj ustanovi u trajanju do tri mjeseca od dana isteka vremena određenog rješenjem o prisilnom smještaju iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona.

(5) Svaki daljnji prisilni smještaj može se produžiti rješenjem suda na vrijeme do šest mjeseci.

5. Pravni lijekovi

Članak 41.

(1) Rješenje suda iz članka 39. stavka 1. te članka 40. stavaka 2. i 5. ovoga Zakona mora biti obrazloženo i sadržavati pouku o pravu na žalbu.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se prisilno zadržanoj odnosno prisilno smještenoj osobi, osobi od povjerenja, zakonskom zastupniku, odvjetniku i psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je osoba s duševnim smetnjama prisilno zadržana ili prisilno smještena.

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sud će psihijatrijskoj ustanovi dostaviti i telekomunikacijskim sredstvima.

Članak 42.

(1) Protiv rješenja kojim se određuje prisilni smještaj, rješenja kojim se određuje produženje prisilnog smještaja te rješenja kojim se određuje otpust prisilno zadržane ili prisilno smještene osobe dopuštena je žalba nadležnom županijskom sudu.

- (2) Žalbu protiv rješenja kojim se određuje prisilni smještaj i protiv rješenja kojim se određuje produženje prisilnog smještaja mogu podnijeti osobe iz članka 41. stavka 2. ovoga Zakona, izuzev osobe od povjerenja.
- (3) Žalbu protiv rješenja kojim se određuje otpust prisilno zadržane ili prisilno smještene osobe može podnijeti psihijatrijska ustanova u kojoj je osoba s duševnim smetnjama bila prisilno zadržana ili smještena.
- (4) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u roku od tri dana od dana dostave rješenja.
- (5) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 43.

- (1) O žalbi protiv rješenja iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona odlučuje vijeće nadležnog županijskog suda u sastavu od tri suca na sjednici vijeća.
- (2) Drugostupanjski sud dužan je o žalbi odlučiti u roku od osam dana od dana primitka žalbe.
- (3) Drugostupanjski sud može odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili kao nedopuštenu ili kao nepotpunu, ili odbiti žalbu kao neosnovanu, ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti, ili ukinuti rješenje i prema potrebi uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.
- (4) Ako drugostupanjski sud ukine prvostupanjsko rješenje i uputi predmet prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, prvostupanjski sud provest će postupak i donijeti rješenje u roku od osam dana od dana primitka rješenja drugostupanjskog suda.
- (5) U rješenju kojim se ukida prvostupanjsko rješenje o prisilnom smještaju, drugostupanjski sud može odrediti da se nastavi prisilno zadržavanje osobe s duševnim smetnjama do donošenja rješenja iz stavka 4. ovoga članka.
- (6) Rješenje iz stavka 5. ovoga članka sud će psihijatrijskoj ustanovi dostaviti i telekomunikacijskim sredstvima.

Članak 44.

- (1) U postupku radi prisilnog smještaja dopuštena je revizija prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.
- (2) U postupku radi prisilnog smještaja prijedlog za ponavljanje postupka nije dozvoljen.
- (3) Osoba iz članka 42. stavka 2. ovoga Zakona koja stekne mogućnost iznijeti nove činjenice ili predložiti nove dokaze koji bi mogli dovesti do drukčije odluke suda, može zahtijevati da nadležni sud u izvanparničnom postupku ukine ili preinači pravomoćno rješenje kojim je određen ili produžen prisilni smještaj.
- (4) Ako nadležni sud sazna za nove činjenice i dokaze, može i po službenoj dužnosti ukinuti ili preinačiti pravomoćno rješenje kojim je određen ili produžen prisilni smještaj.

6. Otpust iz psihijatrijske ustanove

Članak 45.

Postupak otpusta iz psihijatrijske ustanove dobrovoljno smještene osobe i osobe smještene bez pristanka istovjetan je postupku otpusta iz druge zdravstvene ustanove, osim ako su nastupili uvjeti iz članka 27. ovoga Zakona. U tom slučaju osoba će se prisilno zadržati u skladu s člankom 31. ovoga Zakona i pokrenut će se postupak njezina prisilnog smještaja u psihijatrijsku ustanovu.

Članak 46.

Prisilno smještena osoba otpustit će se iz psihijatrijske ustanove čim istekne vrijeme za koje je određen prisilni smještaj.

7. Prijevremeni otpust i privremeni izlazak

Članak 47.

(1) Prisilno smještena osoba otpustit će se iz psihijatrijske ustanove prije isteka vremena za koje je prisilni smještaj određen ako se utvrdi da su prestali razlozi za prisilni smještaj iz članka 27. ovoga Zakona. Odluku s obrazloženjem o prijevremenom otpustu prisilno smještene osobe donosi voditelj odjela.

(2) Odluku o prijevremenom otpustu prisilno smještene osobe psihijatrijska ustanova obvezna je bez odgode poslati sudu koji je donio rješenje o prisilnom smještaju.

(3) Rješenje o prijevremenom otpustu prisilno smještene osobe može donijeti i sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog prisilno smještene osobe, zakonskog zastupnika ili odvjetnika ako utvrdi da su prestali razlozi za prisilni smještaj iz članka 27. ovoga Zakona.

(4) U postupku prijevremenog otpusta iz stavka 3. ovoga članka sud će na odgovarajući način primijeniti odredbe članaka 34. do 39. i 41. do 44. ovoga Zakona.

Članak 48.

Kad se otpušta iz psihijatrijske ustanove osoba s duševnim smetnjama koja nije sposobna brinuti se o sebi niti ima druge osobe koje su po zakonu obvezne i mogu se brinuti o njoj, zbrinut će se prema posebnim propisima kojima se uređuje socijalna skrb.

Članak 49.

Psihijatrijska ustanova može odobriti privremeni izlazak iz psihijatrijske ustanove prisilno smještenoj osobi zbog pripreme za otpust ili drugih opravdanih razloga ako postoji visok stupanj vjerojatnosti da za vrijeme izlaska neće ugroziti vlastiti ili tuđi život, zdravlje ili sigurnost.

Glava VII. PRISILNI SMJEŠTAJ I LIJEČENJE NA SLOBODI NEUBROJIVE OSOBE

Članak 50.

Na neubrojivu osobu kojoj je prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu ili liječenje na slobodi odredio sud u kaznenom postupku primijenit će se odredbe ovoga Zakona ako odredbama ove glave nije što posebno propisano.

1. Određivanje i provođenje prisilnog smještaja ili liječenja na slobodi

Članak 51.

(1) Sud u kaznenom postupku odredit će prisilni smještaj neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu u trajanju od šest mjeseci ako je na temelju mišljenja vještaka psihijatra utvrdio da postoji vjerojatnost da bi ta osoba zbog težih duševnih smetnji, zbog kojih je nastupila njezina neubrojivost, mogla ponovno počinuti teže kazneno djelo i da je za otklanjanje te opasnosti potrebno njezino liječenje u psihijatrijskoj ustanovi.

(2) Sud u kaznenom postupku odredit će psihijatrijsko liječenje neubrojive osobe na slobodi u trajanju od šest mjeseci, ako je na temelju mišljenja vještaka psihijatra utvrdio da postoji vjerojatnost da bi ta osoba zbog težih duševnih smetnji zbog kojih je nastupila njezina neubrojivost mogla ponovno počinuti teže kazneno djelo i da je za otklanjanje te opasnosti dovoljno njezino liječenje na slobodi. Ova odluka sadrži upozorenje neubrojivoj osobi da će biti prisilno smještena u psihijatrijsku ustanovu ako do dana određenog rješenjem o upućivanju u psihijatrijsku ustanovu iz članka 53. stavka 4. ovoga Zakona ne započne liječenje na slobodi.

Članak 52.

Postupak prisilnog smještaja neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu odnosno psihijatrijskog liječenja neubrojive osobe na slobodi, započinje izvršnošću odluke suda o određivanju prisilnog smještaja ili psihijatrijskog liječenja na slobodi u kaznenom postupku odnosno rješenja o njezinu izvršenju prije pravomoćnosti.

Članak 53.

(1) Prvostupanjski sud koji je u kaznenom postupku odredio prisilni smještaj neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu ili njezino psihijatrijsko liječenje na slobodi, dostavit će bez odgode županijskom sudu nadležnom prema prebivalištu odnosno boravištu neubrojive osobe odluku kojom se utvrđuje da je osoba počinila protupravno djelo u stanju neubrojivosti i određuje njezin prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu ili psihijatrijsko liječenje na slobodi u trajanju od šest mjeseci s naznakom datuma pravomoćnosti te odluke odnosno pravomoćnosti rješenja o njezinu izvršenju prije pravomoćnosti, nalaz i mišljenje vještaka psihijatra, a po potrebi i druge podatke koji su utjecali na donošenje odluke o prisilnom smještaju ili psihijatrijskom liječenju na slobodi.

(2) Županijski sud će odmah, a najkasnije u roku od tri dana od primitka dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka, donijeti rješenje o upućivanju neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu radi provođenja sudske odluke o prisilnom smještaju odnosno psihijatrijskom liječenju na slobodi prema listi psihijatrijskih ustanova za prisilni smještaj neubrojivih osoba odnosno listi psihijatrijskih ustanova u kojima se neubrojive osobe liječe na slobodi, vodeći računa o opasnosti neubrojive osobe i sigurnosnim uvjetima u psihijatrijskim ustanovama.

(3) Ministar nadležan za poslove zdravlja pravilnikom će odrediti liste psihijatrijskih ustanova iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Rješenje o upućivanju neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu sadrži: osobne podatke o neubrojivoj osobi, podatke o sudskoj odluci na temelju koje se upućuje, psihijatrijsku ustanovu u koju se upućuje, naznaku da su prisilni smještaj ili psihijatrijsko liječenje na slobodi određeni na rok od šest mjeseci te dan, mjesec i godinu kada se neubrojiva osoba treba prisilno smjestiti u psihijatrijsku ustanovu odnosno javiti u psihijatrijsku ustanovu radi liječenja na slobodi.

(5) Rješenje o upućivanju neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu dostavlja se neubrojivoj osobi, zakonskom zastupniku, odvjetniku, ustanovi u kojoj se nalazi neubrojiva osoba i psihijatrijskoj ustanovi u kojoj će se provoditi prisilni smještaj ili psihijatrijsko liječenje na slobodi.

(6) Pravo na žalbu protiv rješenja o upućivanju imaju neubrojiva osoba, zakonski zastupnik i odvjetnik u roku od tri dana od dostave rješenja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(7) Ako županijski sud iz stavka 1. ovoga članka nije ujedno i nadležan sud prema članku 3. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona, po pravomoćnosti rješenja o upućivanju u psihijatrijsku ustanovu ustupit će predmet nadležnom sudu i o tome obavijestiti psihijatrijsku ustanovu.

[12. Pravilnik o listi psihijatrijskih ustanova za prisilni smještaj neubrojivih osoba i psihijatrijskih ustanova u kojima se neubrojive osobe liječe na slobodi](#)

Članak 54.

Na obrazloženi prijedlog ministra nadležnog za poslove zdravlja, nadležni sud može donijeti rješenje o premještaju neubrojive osobe u drugu psihijatrijsku ustanovu.

Članak 55.

(1) Psihijatrijska ustanova obavijestit će nadležni sud o početku psihijatrijskog liječenja neubrojive osobe na slobodi.

(2) Psihijatrijska ustanova bez odgode će obavijestiti nadležni sud:

1. ako neubrojiva osoba bez opravdanog razloga ne započne psihijatrijsko liječenje na slobodi na dan koji je određen rješenjem o upućivanju u psihijatrijsku ustanovu

2. o prisilnom zadržavanju neubrojive osobe kod koje je došlo do pogoršanja zdravstvenog stanja zbog čega je nastupila vjerojatnost da bi ta osoba zbog težih duševnih smetnji zbog kojih je nastupila njezina neubrojivost mogla ponovno počinuti teže kazneno djelo te da je za otklanjanje te opasnosti potrebno njezino liječenje u psihijatrijskoj ustanovi

3. ako neubrojiva osoba više nema teže duševne smetnje ili ne postoji vjerojatnost da bi ta osoba zbog težih duševnih smetnji zbog kojih je nastupila njezina neubrojivost mogla ponovno počinuti teže kazneno djelo.

(3) Nadležni sud će po primitku obavijesti iz stavka 2. točke 1. ovoga članka, ako utvrdi da nije postojao opravdani razlog zbog kojega neubrojiva osoba nije započela liječenje na slobodi na dan određen rješenjem o upućivanju, donijeti rješenje o određivanju prisilnog smještaja neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu u trajanju od 30 dana i izdati dovedbeni nalog koji će bez odgode izvršiti policija u suradnji s psihijatrijskom ustanovom u koju će neubrojiva osoba biti prisilno smještena. Nakon proteka 30 dana nastaviti će se psihijatrijsko liječenje na slobodi, osim ako na prijedlog psihijatrijske ustanove sud, primjenjujući odredbe članka 59. ovoga Zakona, ne donese rješenje o produženju prisilnog smještaja.

(4) Nadležni sud će po primitku obavijesti iz stavka 2. točke 2. ovoga članka na odgovarajući način provesti postupak prema odredbama članaka 34. do 39. i članka 41. ovoga Zakona i donijeti rješenje o prisilnom smještaju neubrojive osobe u psihijatrijsku ustanovu u trajanju do jedne godine ako utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Nadležni sud će po primitku obavijesti iz stavka 2. točke 3. ovoga članka donijeti rješenje o prestanku psihijatrijskog liječenja neubrojive osobe na slobodi.

2. Trajanje prisilnog smještaja ili liječenja na slobodi

Članak 56.

(1) Prisilni smještaj neubrojive osobe u psihijatrijskoj ustanovi može trajati najdulje do isteka najviše propisane kazne za protupravno djelo koje je neubrojiva osoba počinila, računajući od početka psihijatrijskog liječenja. Nakon isteka toga roka, ako i dalje postoje razlozi iz članka 27. ovoga Zakona, prisilni smještaj te osobe provest će se prema odredbama glave VI. ovoga Zakona.

(2) Psihijatrijsko liječenje neubrojive osobe na slobodi može trajati najdulje pet godina računajući od početka toga liječenja. U slučaju iz članka 59. stavka 3. ovoga Zakona rok od pet godina računa se od zamjene prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi, koje tada ne može trajati dulje od roka iz stavka 1. ovoga članka.

3. Privremeni izlazak iz psihijatrijske ustanove

Članak 57.

(1) Privremeni izlazak neubrojive osobe iz psihijatrijske ustanove radi njezine forenzičke terapije i rehabilitacije te socijalne adaptacije ili iz drugih opravdanih razloga odobrit će se ako postoji visok stupanj vjerojatnosti da za vrijeme izlaska neće ugroziti vlastiti ili tuđi život, zdravlje ili sigurnost.

(2) O prvom izlasku neubrojive osobe i o kasnijim izlascima duljim od 15 dana na temelju obrazloženog pisanog prijedloga voditelja odjela odlučuje nadležni sud. Odluku o ostalim izlascima donosi voditelj odjela, o čemu psihijatrijska ustanova izvješćuje sud.

(3) Rješenjem kojim odlučuje o izlascima duljim od 15 dana sud može odrediti zabranu napuštanja boravišta, posjećivanja određenih mjesta, susreta i druženja s određenim osobama. Izvršenje ovih mjera nadzire policija kojoj sud dostavlja rješenje o privremenom izlasku.

(4) Voditelj odjela obvezan je poduzeti sve mjere i radnje radi sprječavanja mogućeg opasnog ponašanja neubrojive osobe za vrijeme privremenog izlaska.

4. Produženje prisilnog smještaja ili psihijatrijskog liječenja na slobodi, otpust iz psihijatrijske ustanove ili prestanak psihijatrijskog liječenja na slobodi i zamjena prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi

Članak 58.

(1) Psihijatrijska ustanova obvezna je najmanje 15 dana prije isteka trajanja prisilnog smještaja neubrojive osobe u psihijatrijskoj ustanovi podnijeti nadležnom sudu obrazloženi pisani prijedlog za produženje prisilnog smještaja u psihijatrijskoj ustanovi ako i dalje postoje razlozi iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Psihijatrijska ustanova obvezna je najmanje 15 dana prije isteka roka na koji je određeno psihijatrijsko liječenje neubrojive osobe na slobodi podnijeti nadležnom sudu obrazloženi pisani prijedlog za produženje tog liječenja ako i dalje postoje razlozi iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Prijedlog za otpust iz psihijatrijske ustanove ili za zamjenu prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi nadležnom sudu psihijatrijska ustanova može podnijeti uvijek, a prijedlog za otpust iz psihijatrijske ustanove, za zamjenu prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi ili za prestanak psihijatrijskog liječenja na slobodi neubrojiva osoba, zakonski zastupnik ili odvjetnik, jednom u šest mjeseci.

(4) Ako psihijatrijska ustanova ne podnese sudu pisani prijedlog iz stavka 1. ovoga članka, neubrojiva osoba otpustit će se iz psihijatrijske ustanove istekom roka na koji je određen prisilni smještaj.

(5) Ako psihijatrijska ustanova ne podnese sudu pisani prijedlog iz stavka 2. ovoga članka, psihijatrijsko liječenje na slobodi prestaje istekom roka na koji je određeno.

(6) O otpustu iz stavka 4. odnosno prestanku psihijatrijskog liječenja na slobodi iz stavka 5. ovoga članka psihijatrijska ustanova obvezna je obavijestiti nadležni sud.

Članak 59.

(1) O prijedlogu za produženje prisilnog smještaja ili za produženje psihijatrijskog liječenja na slobodi, za zamjenu prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi, za otpust neubrojive osobe iz psihijatrijske ustanove ili za prestanak psihijatrijskog liječenja na slobodi sud odlučuje na temelju provedene rasprave primjenjujući na odgovarajući način odredbe članka 37. do 41. ovoga Zakona.

(2) Ako sud nakon provedenog postupka utvrdi da i dalje postoje pretpostavke za prisilni smještaj neubrojive osobe iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona odnosno za određivanje njezina psihijatrijskog liječenja na slobodi iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona, donijet će rješenje o produženju prisilnog smještaja odnosno produženju psihijatrijskog liječenja na slobodi na rok do jedne godine. Svako daljnje produženje prisilnog smještaja ili liječenja na slobodi može se produžiti na rok do jedne godine ne prekoračujući rok iz članka 56. ovoga Zakona.

(3) Ako sud nakon provedenog postupka utvrdi da ne postoje pretpostavke za prisilni smještaj neubrojive osobe iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona, ali da postoje pretpostavke za određivanje njezina psihijatrijskog liječenja na slobodi iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona, donijet će rješenje o zamjeni prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi u trajanju do jedne godine.

(4) Ako sud nakon provedenog postupka utvrdi da ne postoje pretpostavke za prisilni smještaj neubrojive osobe iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona niti za određivanje njezina psihijatrijskog liječenja na slobodi iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona, donijet će rješenje o otpustu iz psihijatrijske ustanove.

(5) Ako sud nakon provedenog postupka utvrdi da ne postoje pretpostavke za psihijatrijsko liječenje na slobodi iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona, donijet će rješenje o prestanku psihijatrijskog liječenja na slobodi.

(6) Rješenje iz stavaka 2., 3., 4. i 5. ovoga članka sud je dužan izraditi i otpremiti bez odgode, a najkasnije do isteka roka na koji je određen prisilni smještaj ili psihijatrijsko liječenje na slobodi.

(7) Rješenje iz stavaka 2., 3. 4. i 5. ovoga članka dostavlja se neubrojivoj osobi, zakonskom zastupniku, odvjetniku i psihijatrijskoj ustanovi.

(8) Pravo na žalbu protiv rješenja iz stavaka 2. i 3. ovoga članka imaju neubrojiva osoba, zakonski zastupnik i odvjetnik, a protiv rješenja iz stavaka 3., 4. i 5. ovoga članka psihijatrijska ustanova. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Glava VIII. MJERE PRISILE PREMA OSOBI S TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA

Članak 60.

(1) Mjere prisile su sredstva i metode za fizičko ograničavanje kretanja i djelovanja osobe s težim duševnim smetnjama koja je smještena u psihijatrijskoj ustanovi.

(2) Ministar nadležan za poslove zdravlja pravilnikom će propisati vrste i način primjene mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama.

[9. Pravilnik o vrstama i načinu primjene mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama](#)

Članak 61.

(1) Mjere prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama smiju se primijeniti samo iznimno ako je to jedino sredstvo da se otkloni neposredna opasnost koja proizlazi iz njezina ponašanja, a kojom ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život ili zdravlje.

(2) Mjere prisile primijenit će se samo u mjeri i na način prijeko potreban da se otkloni opasnost iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Mjere prisile smiju trajati samo dok je to nužno da se otkloni opasnost iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Mjere prisile mogu se primijeniti tek nakon što se neprisilnim mjerama nije otklonila opasnost iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 62.

(1) Odluku o primjeni mjere prisile donosi psihijatar i nadzire njezinu primjenu.

(2) Ako zbog iznimne hitnosti nije moguće čekati da odluku donese psihijatar, odluku o primjeni mjere prisile može donijeti doktor medicine, medicinska sestra ili drugo zdravstveno osoblje, koji su obvezni o tome odmah obavijestiti psihijatra koji će pregledati osobu s težim duševnim smetnjama i odlučiti o daljnjoj primjeni mjere prisile.

Članak 63.

Psihijatrijska ustanova obvezna je osigurati da stručno zdravstveno osoblje stalno prati tjelesno i duševno stanje osobe s težim duševnim smetnjama prema kojoj se primjenjuju mjere prisile.

Članak 64.

(1) Prije nego što se na nju primijene mjere prisile, osoba s težim duševnim smetnjama bit će na to upozorena, ako je to s obzirom na okolnosti moguće.

(2) Mjere prisile, razlozi, način i trajanje te ime osobe koja je donijela odluku o njezinoj primjeni obvezno se unose u medicinsku dokumentaciju.

(3) O primjeni mjera prisile psihijatrijska ustanova obavijestit će osobu od povjerenja, zakonskog zastupnika i etičko povjerenstvo.

(4) Psihijatrijska ustanova obvezna je najmanje dva puta godišnje izvijestiti Povjerenstvo o primijenjenim mjerama prisile. Psihijatrijska ustanova obavijestit će Povjerenstvo o svakoj primjeni mjera prisile prema djetetu.

(5) Osoba s težim duševnim smetnjama prema kojoj su primijenjene mjere prisile, osoba od povjerenja i zakonski zastupnik mogu se obratiti Povjerenstvu sa zahtjevom da ispita primjenu mjera prisile.

Članak 65.

Ako policija po pozivu primjenjuje sredstva prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama smještenoj u psihijatrijskoj ustanovi, obvezna je postupati s posebnom pažnjom, štiti njezino dostojanstvo te se držati uputa zdravstvenog osoblja.

Članak 66.

(1) Psihijatrijska ustanova obvezna je o primjeni mjera prisile obavijestiti nadležni sud ako osoba s duševnim smetnjama prema kojoj su primijenjene mjere prisile, osoba od povjerenja ili njezin zakonski zastupnik to pisano zatraži.

(2) Sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost, intenzitet i trajanje mjera prisile i donijeti odluke potrebne za zaštitu osobe s duševnim smetnjama.

Članak 67.

Ustanove socijalne skrbi mogu primjenjivati mjere prisile prema osobama s težim duševnim smetnjama koje su smještene u tim ustanovama, pod uvjetima i na način propisan odredbama ove glave.

Glava IX. OBVEZUJUĆA IZJAVA**Članak 68.**

(1) Svaka osoba može ovlastiti samo jednu osobu, koja na to pristane, da kao osoba od povjerenja umjesto nje, nakon što se ispune zakonske pretpostavke, dade ili uskrati pristanak na određene medicinske postupke propisane ovim Zakonom (u daljnjem tekstu: obvezujuća izjava).

(2) Obvezujuća izjava je pravovaljana ako je sastavljena u obliku javnobilježničkog akta.

(3) Ministar nadležan za poslove zdravlja i ministar nadležan za poslove pravosuđa u suradnji će pravilnikom propisati vođenje evidencije o obvezujućim izjavama, načinu pohranjivanja, čuvanja i ostvarivanja prava pristupa podacima iz obvezujućih izjava.

[8. Pravilnik o načinu vođenja evidencije o obvezujućim izjavama, načinu pohranjivanja, čuvanja i ostvarivanja prava pristupa podacima iz obvezujućih izjava](#)

Članak 69.

(1) Obvezujuća izjava primjenjuje se samo onda ako osoba koja ju je dala nije sposobna dati pristanak za medicinske postupke određene tom izjavom.

(2) Obvezujuća izjava obvezuje sve pružatelje medicinskih usluga koji primjenjuju medicinske postupke propisane ovim Zakonom.

Članak 70.

(1) Davatelj obvezujuće izjave može biti osoba koja je navršila 18 godina života ili je stekla poslovnu sposobnost prije punoljetnosti, a nije lišena poslovne sposobnosti za donošenje odluka o medicinskim postupcima.

(2) Osoba od povjerenja može biti osoba koja je navršila 18 godina života i koja nije lišena poslovne sposobnosti.

(3) Osoba od povjerenja ne može ovlaštenje iz obvezujuće izjave prenijeti na drugu osobu.

Članak 71.

(1) Davatelj obvezujuće izjave i osoba od povjerenja mogu u svakom trenutku opozvati obvezujuću izjavu.

(2) Opoziv obvezujuće izjave je pravovaljan ako je sastavljen u obliku javnobilježničkog akta.

Članak 72.

(1) Obvezujuća izjava ima prednost pred odlukama zakonskoga zastupnika.

(2) Ako psihijatrijska ustanova smatra da je odluka osobe od povjerenja štetna za osobu s duševnim smetnjama, obavijestit će o tome nadležni centar za socijalnu skrb koji je ovlašten pokrenuti postupak opoziva obvezujuće izjave pred općinskim sudom mjesno nadležnim prema prebivalištu odnosno boravištu osobe s duševnim smetnjama.

(3) Do pravomoćnosti odluke iz stavka 2. ovoga članka, sud može privremenom mjerom zaštititi interese osobe s duševnim smetnjama.

Članak 73.

Obvezujuća izjava prestaje važiti u slučaju smrti davatelja izjave ili osobe od povjerenja, u slučaju lišenja poslovne sposobnosti osobe od povjerenja, opozivom obvezujuće izjave ili odlukom suda.

Glava X. POVJERENSTVO ZA ZAŠTITU OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA

Članak 74.

(1) Povjerenstvo se osniva pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

(2) Povjerenstvo je nadležno:

1. raspravljati o pitanjima od važnosti za zaštitu osoba s duševnim smetnjama te predlagati i poticati donošenje mjera za njezino unapređivanje

2. pratiti poštovanje ljudskih prava i sloboda te dostojanstva osoba s duševnim smetnjama

3. pratiti provođenje medicinskih postupaka propisanih ovim Zakonom i predlagati preporuke radi otklanjanja uočenih nepravilnosti

4. ispitivati pojedinačne slučajeve prisilnog zadržavanja i smještaja u psihijatrijsku ustanovu i posebno primjenu posebnih medicinskih postupaka i mjera prisile prema osobama s duševnim smetnjama te predlagati preporuke radi otklanjanja uočenih nepravilnosti

5. pratiti izvršavanje predloženih preporuka

6. iznositi nadležnim tijelima prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom ovoga Zakona

7. odobravati projekte biomedicinskih istraživanja nad osobama s duševnim smetnjama i pratiti njihovu provedbu

8. razmatrati i davati mišljenje o drugim pitanjima važnima za zaštitu osoba s duševnim smetnjama i unapređivanje njihova zdravlja.

Članak 75.

(1) Povjerenstvo ima 11 članova, od kojih je pet stručnjaka iz područja psihijatrije, četiri stručnjaka iz područja prava, jedan stručnjak iz područja socijalnog rada i jedan predstavnik udruga registriranih iz područja zaštite ljudskih prava.

(2) Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa na vrijeme od četiri godine.

(3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donosi poslovnik o radu Povjerenstva.

(4) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa obavlja administrativne poslove za Povjerenstvo.

[10. Poslovnik o radu Povjerenstva za zaštitu osoba s duševnim smetnjama](#)

Članak 76.

(1) Radi provjere uvjeta i načina provođenja zaštite i liječenja osoba s duševnim smetanjama članovi Povjerenstva mogu, uz najavu ili bez nje, obilaziti psihijatrijske ustanove i ustanove socijalne skrbi. Članove Povjerenstva za obilazak određuje predsjednik Povjerenstva.

(2) Povjerenstvo će na temelju zapisnika o obilasku sastaviti izvješće koje se dostavlja ustanovi u kojoj je obilazak obavljen, tijelu nadležnom za nadzor ustanove, podnositelju prijave ako je povod obilasku pojedinačna prijava i osobi s duševnim smetnjama ako je ona bila razlogom obilaska.

(3) Ako utvrdi povrede u provedbi zakona ili povrede pravila struke Povjerenstvo je obvezno bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana od utvrđene povrede, o tome obavijestiti nadležno državno tijelo i nadležnu komoru radi poduzimanja propisanih mjera.

(4) Na sve članove Povjerenstva primjenjuje se obveza čuvanja tajne u skladu s odredbama glave V. ovoga Zakona.

(5) Sredstva za rad Povjerenstva osiguravaju se u državnom proračunu.

Glava XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 77.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 100.000,00 kuna, kaznit će se psihijatrijska ustanova ako:

1. osobi s duševnim smetnjama uskrati prava iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, osim u slučajevima iz članka 14. stavka 4. ovoga Zakona

2. primijeni psihokirurgiju prema osobi s duševnim smetnjama protivno članku 16. ovoga Zakona

3. primijeni kastraciju prema osobi s duševnim smetnjama protivno članku 17. ovoga Zakona

4. primijeni elektrokonvulzivno liječenje prema osobi s duševnim smetnjama protivno članku 18. ovoga Zakona

5. primijeni biomedicinska istraživanja nad osobom s duševnim smetnjama protivno članku 19. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona

6. o provedbi biomedicinskog istraživanja ne izvjesti Povjerenstvo prema članku 19. stavku 3. ovoga Zakona

7. ne vodi medicinsku dokumentaciju osobe s duševnim smetnjama prema članku 14. stavku 2., članku 20. stavku 1., članku 23. stavku 1., članku 26. stavku 4., članku 30., članku 31. stavku 1. i članku 64. stavku 2. ovoga Zakona

8. da podatke iz medicinske dokumentacije protivno članku 23. stavcima 2., 4. i 5. ovoga Zakona

9. kod dobrovoljnog smještaja ne pribavi pisani pristanak osobe s duševnim smetnjama prema članku 25. stavku 1. ovoga Zakona

10. o smještaju bez pristanka ne obavijesti pravobranitelja za osobe s invaliditetom prema članku 26. stavku 1. ovoga Zakona

11. o prisilnom zadržavanju osobe smještene bez pristanka ne obavijesti nadležni sud prema članku 26. stavku 4. ovoga Zakona

12. o prijemu u psihijatrijsku ustanovu ne obavijesti osobe prema članku 29. stavku 3. ovoga Zakona

13. propusti otpustiti osobu kod koje ne postoje razlozi za zadržavanje prema članku 30. ovoga Zakona

14. o prisilnom zadržavanju ne obavijesti nadležni sud prema članku 32. stavku 1. i članku 33. ovoga Zakona

15. propusti otpustiti prisilno smještenu osobu s duševnim smetnjama prema članku 46. ovoga Zakona

16. o prijevremenom otpustu prisilno smještene osobe s duševnim smetnjama ne obavijesti nadležni sud prema članku 47. stavku 2. ovoga Zakona

17. o provedbi psihijatrijskog liječenja neubrojive osobe na slobodi ne obavijesti nadležni sud prema članku 55. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona

18. o privremenom izlasku neubrojive osobe iz psihijatrijske ustanove ne obavijesti nadležni sud prema članku 57. stavku 2. ovoga Zakona

19. o otpustu iz psihijatrijske ustanove ili prestanku liječenja neubrojive osobe na slobodi ne obavijesti nadležni sud prema članku 58. stavku 6. ovoga Zakona

20. primijeni mjere prisile protivno članku 61. ovoga Zakona

21. o primjeni mjera prisile ne obavijesti osobe i povjerenstva prema članku 64. stavcima 3. i 4. ovoga Zakona

22. o primjeni mjera prisile ne obavijesti nadležni sud prema članku 66. stavku 1. ovoga Zakona

23. ne postupi po obvezujućoj izjavi prema članku 69. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 25.000,00 kuna, kaznit će se odgovorna osoba u psihijatrijskoj ustanovi čijom radnjom je ostvaren prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se psihijatrijska ustanova za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinjen prema djetetu.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u psihijatrijskoj ustanovi čijom je radnjom ostvaren prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinjen prema djetetu.

(5) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 100.000,00 kuna, kaznit će se ustanova socijalne skrbi ako primijeni mjere prisile protivno članku 67. ovoga Zakona.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 25.000,00 kuna, kaznit će se odgovorna osoba u ustanovi socijalne skrbi i fizička osoba čijom je radnjom ostvaren prekršaj iz stavka 5. ovoga članka.

Glava XII. RIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 78.

(1) Ministar nadležan za poslove zdravlja donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provedbene propise iz članka 10. stavka 3., članka 28. stavka 2., članka 32. stavka 2., članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove zdravlja i ministar nadležan za unutarnje poslove u suradnji će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, donijeti napatuk iz članka 28. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa i ministar nadležan za poslove zdravlja u suradnji će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, donijeti pravilnik iz članka 68. stavka 3. ovoga Zakona.

(4) Ministar nadležan za poslove pravosuđa imenovat će u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama (članak 75. stavak 2.) i donijeti poslovnik o njegovu radu u roku od 30 dana od imenovanja Povjerenstva (članak 75. stavak 3.).

Članak 79.

Do stupanja na snagu propisa iz članka 78. stavka 1. ovoga Zakona, primjenjuju se u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona:

- Obrazac obrazloženja prisilnog smještaja osoba s duševnim smetnjama u psihijatrijskoj ustanovi (»Narodne novine«, br. 86/98.)
- Obrazac obavijesti o prisilnom zadržavanju u psihijatrijskoj zdravstvenoj ustanovi (»Narodne novine«, br. 86/98.)
- Rješenje o određivanju zdravstvenih ustanova za smještaj i liječenje nebrojivih osoba (»Narodne novine«, br. 86/98. i 45/06.).

Članak 80.

(1) Postupci prisilnog zadržavanja i prisilnog smještaja, produženja i otpusta iz psihijatrijske ustanove pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (»Narodne novine«, br. 11/97., 27/98., 128/99. i 79/02.).

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 44. ovoga Zakona primjenjivat će se i na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ako je drugostupanjska odluka u njima donesena nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Na postupke produženja prisilnog smještaja te otpusta osoba iz psihijatrijske ustanove prema kojima je prisilni smještaj pravomoćno određen primjenom Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (»Narodne novine«, br. 11/97., 27/98., 128/99. i 79/02.), a koji će se pokrenuti nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona.

(4) Odredbe glave VII. ovoga Zakona na odgovarajući će se način primijeniti u izvršenju sudskih odluka donesenih prema nebrojivim osobama na temelju Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06.) i Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine«, br. 152/08., 76/09., 80/11., 91/12., 143/12., 56/13. i 145/13.).

Članak 81.

Državno povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama osnovano temeljem odredbi Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (»Narodne novine«, br. 11/97., 27/98., 128/99. i 79/02.) nastavlja s radom do osnivanja Povjerenstva u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 82.

Psihijatrijska ustanova će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona obavijestiti pravobranitelja za osobe s invaliditetom o svim osobama s težim duševnim smetnjama koje su se na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatekle u psihijatrijskoj ustanovi na temelju pristanka zakonskog zastupnika.

Članak 83.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (»Narodne novine«, br. 11/97., 27/98., 128/99. i 79/02.).

Članak 84.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2015.

Klasa: 022-03/14-01/19

Zagreb, 13. lipnja 2014.

HRVATSKI SABOR